

161. Van Dale, de letter J (2)

1. Ze droeg een japonse schort, van sits gemaakt. Alle japonserieën zijn snuisterijen uit Japan. De jarige job en de jarige jet vierden beiden, maar niet samen, hun twaalf-en-een-halfjarige trouwdag. Ze leed aan jarretellenecezeem.
2. Ze woont vlak bij de zee, vlakbij dus. Een schip dat te gronde gaat, gaat naar Kapitein Jas. De purser had trouwens nog gediend onder kapitein Rondhemd. Als je een jasje speelt, speel je een partijtje jas, met of zonder jasje-dasje. Het jaspégaren is goed gesponnen garen en jaspisporselein werd voor het eerst vervaardigd door de Engelse pottenbakker Josiah Wedgwood en is steengoed steengoed. Een jastem is een voorstem en een nee-stem een tegenstem. Een jatagan is een oosterse dolk of oosters zwaard. Over jatwerk wordt gezegd 'beter goed gegapt dan slecht bedacht'. De java is javatabak, een java-aap hoort bij de makaken en een javaantje is een koekje met toegevoegde javakoffie.
3. Bij jazzdansen doe je aan jazzdance. Is die tabak jé van hét of juist niet je dát, dus niet van goede kwaliteit? Een jehoda is bij de Joden een Jood en een jehova is een aanhanger (nee, niet die!) van de Jehova's getuigen.
4. Die reuzemop ging over een tastbare reuzenmop. Een marsbanker, een soort van horsmakreel, komt voor bij het Marsdiep.
5. Hou eens op met die volkstalige jeile(s), die heibel! Met pakking dichtmaken is jeinen. Jeminee, jemig de pemig, jemig nog toe! Als je in de jenever bent, heb je meestal jajem of schnaps gedronken. Zitten je kinderen op de jenaplanschool? Ja, maar ik heb daar een je-ne-sais-quoigevoel bij. Ik zal die jengelkont, die huilebalk, een volkstalige jens verkopen. Zij was erkend kweekster van de ster-van-bethlehem en de volgens het Groene Boekje net zo geschreven roos-van-jericho. De (elektronische) Van Dale spelt echter roos-van-Jericho en jerichoroos.
6. Van jersey maak je machinaal dameskleding. De Jeruzalemvaarder keerde terug met een Jeruzalemsyndroom. In de tuin had hij jeruzalemmers (zijden hemdje, pigeons) en jeruzalemartisjokken (topinamboeren, aardperen) gezien. De jetstream is de welbekende straalstroom. De jeu was er een beetje vanaf bij het jeu-de-boulen, het jeu de boules spelen. De rode jeugd, bestaat die nog? Hij was een nog juveniele grijsaard.
7. De jongerenorganisatie van de NSB was de Jeugdstorm. Jeuk leert klauwen en armoede leert huishouwen. Het leek daar wel een huishouden van Jan Steen. De jeune premier behoorde tot de jeunesse dorée. De term jezabel, hoer, slaat terug op Jezabel in de Statenvertaling, thans heet zij Izebel. Jezuïetenpaters hebben soms jezuïtische manieren. Hij dacht: jesus-maria-jozef! Wat een bende! Een Jezuskind kan best lid van de Jezusbeweging zijn. De jesusfreak met zijn jesuscomplex zei hardop 'jesusmina' en droeg jezussandalen (Jaarboek 2008, ook: jesuslippers). In het Hebreeuws wordt Jahwe(h) met JHWH [jaa-wè], geschreven met vier lettertekens, aangeduid. Bij jicht zetten urinezure zouten zich af in de gewrichten. Zo is podagra voetjicht, omagra schouderjicht, gonagra kniejicht, ischias heupjicht, chiragra handjicht, ileus darmjicht en de vliegende jicht ten slotte gaat gepaard met hoge koorts en hevige pijn. Een jid is een Bargoense Jood.
8. Er was een diffuse terugkaatsing van het licht. Zijn 'lokaal' en 'lokaliteit' synoniemen? De jihad is de Heilige Oorlog (Jaarboek 2007). Naast jijen en jouen of jij-jouen jij-bakken we ook graag. We jouwen soms ook graag iemand uit. Heb je een fulltime- of een halftimejob? De jarige job, een jobist, was zowel zo arm als Job als zo vroom als Job. Toen hij de jobspost ontving, bleek pas, dat hij een geduld als Job en Salomo's wijsheid bezat. Wat was die opgefokte jocrisse toch een uiterst onnozele jochem!
9. In de Jodenhoek of -buurt hadden ze meestal geen Jodenbriefje, de ariërverklaring tijdens de Tweede Wereldoorlog. Tot de jodenmensen, de Joodse mensen, behoren jodenjongens en -meisjes. Gebruik maar jodenlijm voor die enveloppenluiting. Een jodin belijdt de godsdienst, een Jodin maakt deel uit van het volk.
10. De jodhpurs danken hun naam aan de Indiase staat Jodhpur. Joehoe, hallo, zijn jullie daar nog?

11. Ze riepen 'joechei', toen ze hem hadden. Het werkwoord joechjachen gebruiken we niet, dat is gewestelijk voor door elkaar roepen. Hé joh, het gaat eroverheen! Een johannes is een man vervuld van broederlijke mensenliefde. De term johanneïsch slaat niet op Johannes de Doper, maar op de apostel. De johannieters droegen het Maltezer kruis. Een heel goede rijnwijn is de johannisberger. Een joint de culasse is een Belgisch-Nederlandse aanduiding voor koppakking. De joie de vivre spatte ervan af tijdens de joiksessie in Lapland. Bij het jojoën kun je voor een goed jojo-effect de jojo het allerbest insmeren met jobaolie.

12. Toen ze bij het jokari spelen stilaan een sick joke uitte, stond ze wel voor Jan Joker, beter nog: was ze een janjurk.

13. Een jokko is een chimpansee, een Staverse jol een vaartuig en het dubbel jol een takel met twee eenschijfsblokken.

14. Hij zat te kijken als Jonas in de walvis, hij was nogal benauwd. Die appel, dat is geen jonathan, maar een jonagold, een kruising ervan met de golden delicious.

15. U kende de Israëlische feestdagen Jom Haätsmaoet en Jom Hazikaron? Een jongensmeisje is een tomboy. De jonquille is de gele tijloos. Hebben godsdienstige joden weet van de Wandelende Jood, de niet in de Bijbel genoemde Ahasverus, en van de Koning der Joden, zoals hij met 'INRI' [in-rie] op het kruis genoemd werd? Na dat joppie zal hij wel weer Joppie zijn.

Rein Leentfaar